Vlaamse Regering

78.618/16

Ontwerp van decreet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek en de herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen, wat betreft het Vlaams opleidingsverlof

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijziging van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 2. In artikel 582, 5°, van het Gerechtelijk Wetboek, wat het Vlaamse Gewest betreft, ingevoegd bij het koninklijk besluit nr. 424 van 1 augustus 1986, wordt tussen de zinsnede "afdeling 5" en de zinsnede "van hoofdstuk IV" de zinsnede "en afdeling 6" ingevoegd.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van de herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen

Art. 3. In artikel 109, vervangen bij het decreet van 12 oktober 2018 en gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2020 en 20 december 2024, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 2, zevende lid, wordt de volgende zin toegevoegd:

"De Vlaamse Regering bepaalt de voorwaarden waaraan opleidingen moeten voldoen om bedrijfsinterne opleidingen te zijn.";

2° in paragraaf 4 wordt een tweede lid toegevoegd dat luidt als volgt:

"De arbeidsmarktgerichte opleidingen die erkend zijn conform paragraaf 2, van een opleidingsverstrekker die herhaaldelijk niet voldoet aan de administratieve verplichtingen die de Vlaamse Regering heeft bepaald, waardoor de werknemer, de werkgever of de Vlaamse overheid een ernstig nadeel ondervinden, geven het eerstvolgende schooljaar geen recht op Vlaams opleidingsverlof. In dat geval kunnen het eerstvolgende schooljaar geen nieuwe opleidingen van die opleidingsverstrekker geregistreerd worden in de opleidingsdatabank, vermeld in het eerste lid. De Vlaamse Regering bepaalt de verdere voorwaarden en de procedure voor het vaststellen van de inbreuken, de tijdelijke intrekking van de opleidingen uit de opleidingsdatabank en de tijdelijke onmogelijkheid om nieuwe opleidingen te laten erkennen door de Vlaamse Opleidingscommissie.".

Art. 4. In artikel 110 van dezelfde wet, vervangen bij het decreet van 12 oktober 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, tweede lid, 2°, worden de woorden "goedgekeurde opleiding" vervangen door de woorden "erkende opleiding";

2° in paragraaf 1, derde lid, wordt het woord "halfjaarlijks" vervangen door het woord "jaarlijks".

Art. 5. Artikel 117 van dezelfde wet, gewijzigd bij het decreet van 12 oktober 2018, wordt vervangen door wat volgt:

"Artikel 117. De werknemer kan eenzelfde opleiding of opleidingsjaar slechts één keer volgen met toepassing van het Vlaams opleidingsverlof, tenzij het certificaat niet werd behaald door overmacht. De Vlaamse Regering kan de gevallen van overmacht specifieren en een procedure bepalen.".

Art. 6. Artikel 120 van dezelfde wet, vervangen bij het decreet van 23 december 2016, wordt vervangen door wat volgt:

"Artikel. 120. De werkgevers kunnen bij de dienst die de Vlaamse Regering heeft aangewezen, de terugbetaling verkrijgen van de lonen, de sociale bijdragen en een compensatie van productiviteitsverlies van de uren betaald educatief verlof binnen de termijnen en overeenkomstig de voorwaarden en modaliteiten die de Vlaamse Regering heeft bepaald. De Vlaamse Regering kan die terugbetaling beperken tot een forfaitair bedrag.".

Art. 7. Artikel 121 van dezelfde wet, opgeheven door het decreet van 12 oktober 2018, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

"Art. 121. De dienst aangeduid door de Vlaamse Regering kan de terugbetalingen, vermeld in artikel 120, schorsen op grond van vaststellingen van de sociaalrechtelijke inspecteur als de werkgever of de opleidingsverstrekker de bepalingen, vermeld in deze wet of de uitvoeringsbesluiten ervan, niet naleeft.".

Art. 8. Aan artikel 132 van dezelfde wet, vervangen bij het decreet van 12 oktober 2018 en gewijzigd bij het decreet van 27 oktober 2023, wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Voor de inbreuken, vermeld in het eerste lid, die zijn begaan door de opleidingsverstrekker, diens lasthebbers of aangestelden, wordt de geldboete vermenigvuldigd met het aantal werknemers dat betrokken is bij de inbreuk. De vermenigvuldigde geldboete mag evenwel niet meer dan het honderdvoud van de maximumboete bedragen.".

Art. 9. Er wordt een artikel 136bis ingevoerd dat luidt als volgt:

"Art. 136bis. Bij een veroordeling of vaststelling van schuld voor een inbreuk als vermeld in artikel 132, kan de Vlaamse Regering beslissen dat de werkgever die de terugbetalingen, vermeld in artikel 120, onrechtmatig heeft verkregen of behouden, gedurende een periode van maximaal vierentwintig maanden wordt uitgesloten van het voordeel van die terugbetalingen.

Bij een veroordeling of vaststelling van schuld voor een inbreuk als vermeld in artikel 132, kan de Vlaamse Regering beslissen dat de opleidingsverstrekker die de inbreuk heeft begaan, gedurende een periode van maximaal vierentwintig maanden wordt uitgesloten van het stelsel van het Vlaams opleidingsverlof.

In geval van herhaling binnen vijf jaar na afloop van de periode, vermeld in het eerste of tweede lid, kan de maximale periode van de uitsluiting, vermeld in het eerste of tweede lid, verdubbeld worden.".

Art. 10. Er wordt een artikel 136ter ingevoerd dat luidt als volgt:

"Art. 136ter. De administratieve geldboete op grond van inbreuken op dit decreet wordt opgelegd met toepassing van de bepalingen van het decreet houdende sociaalrechtelijk toezicht van 30 april 2004.".

Art. 11. Er wordt een artikel 136quater ingevoerd dat luidt als volgt:

"Art. 136quater. Bij de oplegging van een administratieve geldboete voor een inbreuk als vermeld in artikel 13/7, § 2, van het decreet houdende sociaalrechtelijk toezicht van 30 april 2004, kan de Vlaamse Regering beslissen dat de werkgever die de terugbetaling onrechtmatig heeft verkregen of behouden, gedurende een periode van maximaal vierentwintig maanden wordt uitgesloten van het voordeel van de terugbetaling.

Bij de oplegging van een administratieve geldboete voor een inbreuk als vermeld in artikel 13/7, § 2, van het decreet houdende sociaalrechtelijk toezicht van 30 april 2004, kan de Vlaamse Regering beslissen dat de opleidingsverstrekker die de inbreuk heeft begaan, gedurende een periode van maximaal vierentwintig maanden wordt uitgesloten van het stelsel van het Vlaams opleidingsverlof.

In geval van herhaling binnen vijf jaar na afloop van de periode, vermeld in het eerste of tweede lid, kan de maximale periode van de uitsluiting, vermeld in het eerste of tweede lid, verdubbeld worden.".

Hoofdstuk 4. Slotbepaling

Art. 12. Dit decreet treedt in werking op 1 september 2026.

Brussel, (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek en de herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen, wat betreft het Vlaams opleidingsverlof

Samenvatting

Het Vlaams opleidingsverlof (VOV) wordt hervormd en afgestemd op de beleidsdoelstellingen uit de beleidsnota Werk 2024-2029. De hervorming van het VOV beoogt een meer doelgerichte en efficiënte inzet van publieke middelen, met een duidelijke focus op arbeidsmarktgerichte opleidingen die bijdragen aan de competentieversterking van werknemers en het wegwerken van knelpunten in de arbeidsmarkt. Om deze hervorming uit te voeren moet de regelgeving van het VOV op verschillende punten bijgestuurd worden.
Het voorliggend voorontwerp van decreet brengt aanpassingen aan in functie van het realiseren van de engagementen in het Vlaams Regeerakkoord en de beleidsnota Werk 2024-2029 maar is tegelijkertijd ook een update van de regelgeving.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. Beleidsnota Werk 2024-2029: We doen een aantal **bijsturingen in de Vlaamse opleidingsincentives** zodat ze doelmatig ingezet kunnen worden om de inzetbaarheid van werknemers op de arbeidsmarkt te versterken.

We verankeren het recht op opleiding voor werknemers via **zowel het individueel als het gemeenschappelijk initiatiefrecht bij het Vlaams opleidingsverlof** (VOV). We hervormen het VOV met nadruk op **knelpuntberoepen**. We waken erover dat het VOV gericht wordt op het versterken van de arbeidsmarkt, loopbanen en productiviteit en bijgevolg niet meer gericht is op bedrijfsinterne opleidingen in de huidige job. Ook misbruiken zoals brokerconstructies sluiten we uit.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Het Vlaams opleidingsverlof (VOV) is een cruciaal beleidsinstrument. Het biedt werknemers de mogelijkheid om, met behoud van loon, opleidingen te volgen die hun inzetbaarheid op de arbeidsmarkt versterken. De hervorming van het VOV beoogt een meer doelgerichte en efficiente inzet van publieke middelen, met een duidelijke focus op arbeidsmarktgerichte opleidingen die bijdragen aan de competentieversterking van werknemers en het wegwerken van knelpunten in de arbeidsmarkt.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Het Vlaams opleidingsverlof wordt hervormd en afgestemd op de beleidsdoelstellingen uit de beleidsnota Werk 2024-2029. De doelstellingen van de hervorming zijn doelmatigheid verhogen, vereenvoudiging realiseren en misbruik tegengaan.

Om deze hervorming uit te voeren moet de regelgeving van het Vlaams opleidingsverlof op de verschillende niveaus bijgestuurd worden. Met het programmadecreet bij begrotingsopmaak 2025 werd in uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 het gemeenschappelijk initiatiefrecht decretaal verankerd en werd voor bedrijfsinterne opleidingen een positief preadvies als extra beperkende voorwaarde ingevoerd. Deze inhoudelijke bijsturing moet nog verder uitgewerkt worden in het besluit maar het bleek aangewezen om hier meer tijd voor te nemen. In de tussentijd werden voor schooljaar 2025-2026 enkele tijdelijke technische aanpassingen aan het besluit doorgevoerd om de gewenste besparing van 5.000 keuro in 2025 te realiseren.

Het voorliggend voorontwerp van decreet brengt aanpassingen aan in functie van het realiseren van de engagementen in het Vlaams Regeerakkoord en de beleidsnota Werk 2024-2029 maar is tegelijkertijd ook een update van de regelgeving.

Impactanalyse

Het voorontwerp van decreet heeft geen budgettaire impact.

Het voorontwerp van decreet heeft geen maatschappelijke impact.

Het voorontwerp van decreet heeft geen bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel.

Implementatie

C. Totstandkomingsprocedure

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid (artikel 6, §1, IX, 10°, van de BWHI).

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen

Artikel 1

Overeenkomstig de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980 is het betaald educatief verlof een gewestbevoegdheid (artikel 6, §1, IX, 10°, van de BWHI).

Hoofdstuk 2. Wijziging aan het Gerechtelijk Wetboek

Artikel 2

Artikel 2 van het decreet vult artikel 582, 5° van het Gerechtelijk Wetboek, wat het Vlaamse Gewest betreft, aan op grond waarvan de arbeidsrechtbank bevoegd wordt om kennis te nemen van de geschillen betreffende het Vlaams opleidingsverlof.

Tot op heden is het stelsel van het betaald educatief verlof niet uitdrukkelijk toegewezen aan een rechtscollege, door het ontworpen artikel wordt de bevoegdheid voor de geschillen inzake het Vlaams opleidingsverlof door deze wijziging expliciet toegewezen aan de arbeidsrechtbank gezien het Vlaams opleidingsverlof zich situeert in de arbeidscontext.

Het Vlaamse Gewest is sinds de zesde staatshervorming bevoegd voor "het stelsel waarbij werknemers het recht hebben om op het werk afwezig te zijn met behoud van hun loon voor het volgen van een erkende opleiding", meer specifiek het stelsel betaald educatief verlof (art. artikel 6, §1, IX, 10°, van de BWHI). Het betaald educatief verlof, voor het Vlaamse Gewest omgevormd naar het Vlaams opleidingsverlof, werd aldus aan de gewesten overgedragen, met uitzondering van de arbeidsrechtelijke aspecten en de regels inzake sociaal overleg.
In beginsel is de federale wetgever bevoegd om specifieke bevoegdheden toe te kennen aan de hoven en de rechtbanken. Artikel 10, BWHI, biedt de mogelijkheid aan de gewesten om een federale bevoegdheid te betreden indien voldaan is aan de toepassingsvoorwaarden van dit artikel. Aan deze voorwaarden werd voldaan. De aan te nemen regeling is noodzakelijk voor de uitoefening van de bevoegdheden, de aangelegenheid leent zich tot een gedifferentieerde regeling en de desbetreffende bepaling heeft slechts een marginale weerslag op de bevoegdheid van de federale overheid.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen aan de herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen

Artikel 3

Artikel 109 van de herstelwet van 22 januari 1985 bepaalt de opleidingen die recht geven op Vlaams opleidingsverlof, de registratie van deze arbeidsmarktgerichte opleidingen in de opleidingsdatabank en het jaarlijks evaluatierapport. Aan dit artikel worden twee wijzigingen doorgevoerd.

Het vijfde lid van de tweede paragraaf bepaalt een bijkomende voorwaarde voor bedrijfsinterne opleidingen, namelijk dat ze moeten beschikken over een gunstig preadvies. De delegatie naar de Vlaamse Regering in het zevende lid met betrekking tot de bedrijfsinterne opleidingen wordt gespecifieerd zodat de Vlaamse Regering, naast de procedure en de voorwaarden van het preadvies, ook de definitie van bedrijfsinterne opleidingen in het vierde lid verder kan specifieren.

Paragraaf 4 bepaalt dat de arbeidsmarktgerichte opleidingen die erkend zijn door de opleidingscommissie geregistreerd worden in de opleidingsdatabank. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd de inhoud en, werking en beheer van de opleidingsdatabank te regelen. De mogelijkheid wordt ingevoerd om een opleidingsverstrekker, die herhaaldelijk niet voldoet aan de administratieve verplichtingen bepaald door de Vlaamse Regering, het eerstvolgende schooljaar uit te sluiten van het Vlaams opleidingsverlof. Wanneer opleidingsverstrekkers, na meerdere herinneringen door de administratie, blijven verzaken aan hun administratieve verplichtingen kan dit impact hebben op het recht van de werknemer op Vlaams opleidingsverlof en de terugbetaling van de werkgever. Om dit te vermijden wordt de mogelijkheid voorzien om een opleidingsverstrekker tijdelijk uit de opleidingsdatabank te verwijderen. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd hiervoor de voorwaarden en de procedure te bepalen.

Artikel 4

Dit artikel voert enkele beperkte wijzigingen door in de eerste paragraaf van artikel 110 van de herstelwet wat betreft de opdracht van de Vlaamse Opleidingscommissie. Naast een terminologische wijziging in het eerste lid wordt ook een aanpassing doorgevoerd wat betreft de opdracht m.b.t. het budgettaire luik van de opleidingscommissie. De opleidingscommissie volgt jaarlijks, en niet verder halfjaarlijks, de budgettaire situatie op aan de hand van het jaarlijkse monitoringsrapport, vermeld in artikel 109, §5. Dit geeft per schooljaar een goed beeld van het gebruik van de maatregel en het budget. De vele elektronische gegevensuitwisselingen impliceren dat de basisdata pas ter beschikking zijn 6 maanden na het afsluiten van het schooljaar en niet tussentijds.

Artikel 5

Artikel 117 van de herstelwet van 22 januari 1985 bepaalt 2 concrete gevallen waarin de werknemer het recht op Vlaams opleidingsverlof verliest. De eerste optie waarbij de werknemer tijdens het betaald educatief verlof een winstgevende activiteit als zelfstandige of werknemer uitoefent, wordt geschrapt. Deze passage dateert uit de periode waarin het betaald educatief verlof deels gefinancierd werd met RSZ-bijdragen. Aangezien de zelfstandigen hier niet aan bijdragen, werden zelfstandige activiteiten uitgesloten. Dit is sinds de zesde staatshervorming achterhaald omdat het Vlaams opleidingsverlof sindsdien volledig met reguliere overheidsmiddelen gefinancierd wordt. De tweede optie wordt aangepast: een werknemer kan in principe slechts een keer eenzelfde opleiding of opleidingsjaar volgen, tenzij het certificaat niet werd behaald door overmacht. De Vlaamse Regering kan de gevallen van overmacht specificeren en een procedure bepalen.

Artikel 6

Artikel 120 regelt de terugbetaling aan de werkgever in het kader van het Vlaams opleidingsverlof. De formulering van de bepaling wordt aangepast: de forfaitaire terugbetaling is niet alleen een compensatie voor het loon en de sociale bijdragen maar ook voor een deel van het productiviteitsverlies.

Artikel 7

De dienst aangeduid door de Vlaamse Regering kan de terugbetalingen, vermeld in artikel 120, schorsen als de werkgever of de opleidingsverstrekker de wetgeving op het Vlaams opleidingsverlof niet naleeft. Een dergelijke schorsing kan slechts op grond van vaststellingen van de sociaalrechtelijke inspecteur.

Artikel 8

Het artikel 132 van de herstelwet van 22 januari 1985 bevat de strafbepalingen. Het tweede lid van dit artikel regelt de toepassing van de multiplicator: voor inbreuken begaan door de werkgever, zijn lasthebbers of zijn aangestelden, wordt de boete vermenigvuldigd met het aantal betrokken werknemers voor wie onterecht een terugbetaling als vermeld in artikel 120 is gevraagd, behouden en verkregen. Dit artikel voegt een lid toe aan artikel 132 van de herstelwet van 22 januari 1985 dat een gelijkaardige bepaling voor opleidingsverstrekker bevat. Het betreft een rechtzetting van een vergetelheid bij de opmaak van het betrokken artikel.

Artikel 9 en 11

Bij de veroordeling, de vaststelling van schuld, of de oplegging van een administratieve geldboete voor een inbreuk, vermeld in artikel 132 van de Herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen en in artikel 13/7, §2 in het decreet van 30 april 2004 houdende sociaalrechtelijk toezicht, kan het aangewezen zijn om de werkgever die onrechtmatig terugbetalingen heeft ontvangen gedurende een periode van maximaal vierentwintig maanden uit te sluiten van het voordeel van de terugbetaling.

Bij de veroordeling, de vaststelling van schuld, of de oplegging van een administratieve geldboete voor een inbreuk, vermeld in artikel 132 van de Herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen en in artikel 13/7, §2 in het decreet van 30 april 2004 houdende sociaalrechtelijk toezicht, kan het aangewezen zijn om de opleidingsverstrekker die de inbreuk heeft begaan, gedurende een periode van maximaal vierentwintig maanden uit te sluiten van het stelsel van het Vlaams opleidingsverlof. Dit omvat onder meer dat diens opleidingen voor de bepaalde periode uit de Opleidingsdatabank Vlaamse opleidingsincentives worden verwijderd en er voor de bepaalde periode geen nieuwe worden geregistreerd.

In geval van herhaling van de inbreuk kan de periode van de uitsluiting op het dubbel van het maximum worden gebracht.
Het is de Vlaamse Regering die tot de uitsluiting moet beslissen.

Volledigheidshalve wordt hier gemeld dat dit geen afbreuk doet aan het recht van de werknemer op Vlaams opleidingsverlof.

Artikel 10

Inbreuken tegen de bepalingen van deze wet kunnen ook gesanctioneerd worden met een administratieve geldboete.
De oplegging van de administratieve geldboete geschiedt overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 30 april 2004 houdende sociaalrechtelijk toezicht.
De voorziene administratieve geldboetes worden bepaald in artikel 13/7, §2 en 21/1 in het voornoemd decreet van 30 april 2004 houdende sociaalrechtelijk toezicht.

Hoofdstuk 4. Slotbepaling

Artikel 12

Dit artikel regelt de inwerkingtreding.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR